

Biskop, Fylkesmann, stortingsrepresentanter, gode kolleger Kjære alle sammen!

På vegne av Fredrikstad kommune vil jeg få ønske dere alle et riktig godt nytt år.

Som ordfører i vertskapsbyen for bispesetet setter jeg stor pris på denne muligheten til å komme sammen med gode samarbeidspartnere ved begynnelsen av et nytt år. Det er nyttig å få denne anledningen til å prate sammen, reflektere over tiden vi har lagt bak oss og utfordringene vi skal møte i året som kommer.

En ting som er sikkert, 2019 har vært et innholdsrikt år. For det første har det vært valgår med alt det innebærer. I Fredrikstad har det i tillegg vært året da vi arrangerte Tall Ships Races for tredje gang, Nygaardsplassen ble «Lille Brooklyn», vi fikk elektrisk ferge, testet ut gratis buss, og mye mer. 2019 var også (som det ble sagt) året hvor bispedømmet markerte sine første 50 år.

Samtidig var 2019 har året da blant annet bomringen i vår by og vi tok farvel med Østfold og Akershus fylker og Viken og flere nye kommuner oppstod ved nyttår i vårt bispedømme. Det har vært et år med både sine oppturer og nedtur. Alt i alt har det vært nok et begivenhetsrikt år i vår historie.

I dag skal vi se framover. Det er spennende. På den annen side vil vi ikke at det skal være for spennende. En av hovedoppgavene for oss som jobber i forvaltningen er jo nettopp å ta spenningen ut av framtida. Jeg mener - både når det gjelder økonomistyring, byggesaker, infrastrukturprosjekter, med mer vet vi langt på vei hva det

nærmeste året og årene framover vil bringe. Planlegging er på mange måter et suksesskriterium i vår business.

Visse områder er det relativt lett å planlegge for. Boligbygging er ett eksempel. Vi har gode befolkningsframskrivninger og solid statistikk å støtte oss på, dette gjør det lettere å treffe med planene.

På andre områder, som f.eks. klimaendringene er det mer komplisert. Her er x-faktoren større, vi er usikre på konsekvensene, hvor fort endringene skjer, hva som må til for å stoppe den negative utviklingen. Det betyr imidlertid ikke at vi lukker øynene for problemet. Snarere tvert imot. Det skal heller ikke stikkes under stol at det kan være krevende å planlegge infrastruktur. Med hensyn til jernbane som jo også er et viktig klimatiltak har vi passert årtusensskifter og nye tiår uten at vi vet helt konkret når banen kommer på plass.

I høst vedtok et enstemmig bystyre i Fredrikstad ny klimaplan for Fredrikstad kommune. Målet er at vi innen 2030 skal ha redusert klimagassutslippene i Fredrikstad med 60 prosent. Det er et ambisiøst mål. Et mål som vil kreve både stå-på-vilje og innsikt. Jeg er sikker på at de fleste kommunene i vår region har satt seg ambisiøse mål på området. Hvis ikke er utfordringen herved gitt.

Det er fort gjort å tenke at utslippskutt av denne størrelsen betyr restriksjoner og forbud – at det hele virker fullstendig uoverkommelig. Jeg tror først og fremst det blir annerledes, at vi vil se nye løsninger. Overgangen til elektrisitet i bilindustrien er ett eksempel. Utfordringen blir dermed å tørre å ta de nye valgene - både kommune, næringsliv og

privatpersoner. Jeg har troa på at vi skal klare å kutte så det monner – vi må jo det.

Gjennom de siste årtiene har vi vendt oss til at samfunnet endrer seg stadig raskere. Gjennom internett og økt globalisering har verden på mange måter blitt mindre. Impulsene har blitt flere og vi har blitt mer tilpasningsdyktige og mer åpne for endring.

Et annet område det er vanskelig å planlegge seg ut av er den stadig større utfordringen vi opplever knyttet til det som mange omtaler som utenforskap. Det gir kanskje bedre mening å snakke om graden av inkludering for helt utenfor samfunnet vårt er det heldigvis svært få som er.

Styreleder i KS, Gunn Marit Helgesen uttalte for en tid tilbake at utenforskap er en av kommunesektorens største utfordringer - et nasjonalt problem som må løses lokalt. Det at mange faller utenfor samfunnsarenaer – og ikke fullfører utdanningen, faller ut av arbeidslivet, er utenfor de sosiale nettverkene og andre arenaer, er ikke bare uheldig for den enkelte, men også for samfunnet og bærekraften i velferdssamfunnet.

De menneskelige kostnadene i form av tapt livskvalitet og muligheter er vanskelig å tallfeste, men man kan beregne hva det koster oss som samfunn. I Danmark har man beregnet det at vi ikke får alle med oss på veien til å koster offentlig sektor 35 milliarder danske kroner i året.

Et samfunn som ikke er inkluderende nok kan også være en faktor som bereder grunnen for radikaliserings og voldelig ekstremisme. Felles for mange personer som søker seg til

ekstremistiske miljøer er opplevelsen av å ikke passe inn, eller følelsen av å mislykkes på skolen, blant klassekamerater, i arbeidslivet, i lokalmiljøet eller i samfunnet.

Noen har også en følelse av å bli krenket av samfunnet, at de blir marginalisert eller diskriminert som individ eller gruppe. I ulike destruktive og udemokratiske miljøer vil personen få bekreftelse og støtte for sine negative/destruktive følelser. Ekstreme miljøer som enten er ideologisk og/eller religiøst forankret vil kunne forsterke et inntrykk av «oss mot dem». Omgivelsenes negative reaksjoner på de radikaliseres verdier, vil for flere være en siste bekreftelse på at de ikke passer inn.

Å tro at vi på kort sikt skal få alle med er kanskje ikke realistisk. Men det er fullt mulig å få mange flere med oss sånn at færre rammes, at de rammes mildere og at de som står litt utenfor, har en realistisk mulighet til å komme fullt og helt innenfor igjen. Som samfunn må vi selvsagt aldri gi opp tanken om å inkludere alle.

Kommunene spiller en viktig rolle i arbeidet med å få alle med sammen med staten og frivillig sektor. Vi har lokalkunnskap, oversikt og nærhet til innbyggerne som gjør oss godt egnet til å forebygge og inkludere alle. Det blir også stadig tydeligere at kommuner og fylkeskommuner må spille på ressursene som ligger i det sivile og den frivillige delen av samfunnet for å løse samfunnsopdraget.

Kommunene befinner seg i krysningspunktet mellom innbyggerne, frivilligheten, næringslivet og staten. Nærheten til alle disse gir oss både et ansvar og en unik mulighet til å løfte alle opp og fram. Da må staten må være lagspiller.

Innstramninger i velferdsordninger som gjør livene vanskeligere for folk bidrar ikke til et mer inkluderende samfunn.

Kirken og organisasjoner som står den nær spiller også en stor rolle. I vår by innebærer det alt fra menighetenes arbeid i lokalsamfunnene til mer målrettede tiltak som blant annet Blå Kors og Kirkens bymisjon står bak. Det gjøres en fantastisk viktig innsats for mange som sliter i vårer samfunn. Det er vi svært takknemlige for, men det må aldri bli en hvilepute for å jobbe langsiktig og målrettet mot å bygge samfunnet slik at færrest mulig faller utenfor. Partiet mitt har jo brukt slagordet «Alle skal med» og det er i grunn både godt og en treffende beskrivelse på hva vi sammen skal oppnå.

Gjennom å bygge en inkluderende by der alle har like mulighet for deltakelse ut fra sine egne ressurser og interesser, vil virke forebyggende både på sosial utstøting, marginalisering og kriminalitet. Ulikhet i betydningen sosiale forskjeller må reduseres. Barn, unge og voksne som opplever å bli sett, hørt og møtt hver dag i et inkluderende miljø der de opplever tilhørighet og egenverdi, vil stå godt rustet i møte med ulike utfordringer i livsløpet og forhåpentligvis kjenne tilhørighet i fellesskapet.

2020 blir som sagt et spennende år. Utfordringene er mange, men jeg liker å tro at mulighetene er flere. Gjennom samarbeid er jeg sikker på at vi vil lykkes i vårt arbeid med å videreutvikle lokalsamfunnene våre i en god retning. I Fredrikstad betyr det å nærme seg visjonen om å bli en liten verdensby.

Takk for oppmerksomheten og godt nytt år til dere alle.